

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2024/25: MJU9y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 mars 2025 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2024/25:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024. I skrivelsen redovisar regeringen de åtgärder som vidtagits med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats regeringen genom riksdagsskrivelser. I detta yttrande redovisar miljö- och jordbruksutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde. Utskottet framhåller vikten av att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser och att regeringen redovisar en bedömning av när tillkännagivandena kan bli slutbehandlade.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de beslut som regeringen fattat med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagsskrivelser till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari–31 december 2024.

Av de riksdagsbeslut som regeringen redovisar har miljö- och jordbruksutskottet haft beredningsansvaret för 62 riksdagsskrivelser. En del av dessa gäller lagstiftningsärenden som utskottet beredde under 2024 och där regeringens åtgärd har varit att utfärda den lagstiftning som riksdagen beslutade. Dessa riksdagsskrivelser är därmed slutbehandlade.

Utskottet har ansvaret för totalt 79 tillkännagivanden som redovisas i skrivelsen varav 39 under Klimat- och näringslivsdepartementet, 39 under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet och 1 under Finansdepartementet. Av dessa anförs 25 tillkännagivanden vara slutbehandlade, varav 19 under Klimat- och näringslivsdepartementet och 6 under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det under året har slutbehandlats ett ovanligt stort antal tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde vilket utskottet ser synnerligen positivt på. Inte desto mindre återstår ett stort antal äldre tillkännagivanden, och så gott som samtliga är från flera år tillbaka i tiden. Inom utskottets beredningsområde finns det ett ännu icke slutbehandlat tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen riksmötet 1999/2000. När det gäller icke slutbehandlade tillkännagivanden har konstitutionsutskottet anfört att det, även om det inte är omöjligt att tillkännagivanden har fått en mer krävande karaktär än tidigare, borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet. 2005/06:KU34). Därför vill utskottet framföra följande.

Till att börja med är utskottet väl införstått med att arbetet med att tillmötesgå riksdagens uppmaningar kan vara resurskrävande, beroende på tillkännagivandets omfattning och karaktär, och att Regeringskansliets resurser är begränsade. Utskottet har därför förståelse för att regeringens åtgärder kan ta tid. Utskottet vill dock än en gång betona vikten av regeringens ansträngningar för att behandla riksdagens skrivelser skyndsamt. Vidare tål önskemålet att upprepas att regeringen, särskilt när det gäller de äldre tillkännagivandena, redogör för när dessa förväntas vara slutbehandlade.

Enligt utskottets bedömning finns det även skäl att reflektera över det faktum att det inom utskottets ansvarsområde finns tillkännagivanden, framför allt från äldre riksmöten, vars aktualitet, till följd av ändrade omständigheter,

kan ifrågasättas. Utskottet tar fasta på att det borde höra till undantaganden att riksdagens uppmaningar inte tillgodoses inom två till tre år. Att riksdagens åsikt i en fråga får genomslag i närtid är ett kännetecken för en parlamentarisk demokrati. Att regeringen bör tillmötesgå riksdagens tillkännagivanden inom en sådan tidsrymd kan också härledas till det faktum att riksdagens uppmaningar i en fråga är utformade utifrån det politiska och rättsliga sammanhang som rådde när tillkännagivandet gjordes, och att tillkännagivandets aktualitet på så sätt är tidsbunden. Utskottet tar vidare fasta på utgångspunkten att regeringen tillmötesgår riksdagens uppmaningar, och att det är riksdagens utskott som gör en bedömning av huruvida en riksdagsskrivelse kan anses slutbehandlad eller inte. Det förekommer att regeringen redovisar att ett tillkännagivande är slutredovisat men att det berörda utskottet anser att så inte är fallet. Även den motsatta situationen måste dock kunna uppstå – att utskottet anser att ett tillkännagivande bör avslutas trots att regeringen inte har gjort den bedömningen i sin redogörelse. Enligt utskottet vore det värdefullt om konstitutionsutskottet kunde utveckla resonemangen kring förutsättningarna för hanteringen av sådana situationer, dvs. när utskottet identifierar öppna tillkännagivanden som det anser inte längre är aktuella och som enligt ett utskotts bedömning därmed bör kunna betraktas som slutbehandlade.

Stockholm den 29 april 2025

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Stina Larsson (C), Victoria Tiblom (SD), Elin Nilsson (L), Sofia Skönnbrink (S) och Andrea Andersson Tay (V).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 (S)

Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Sofia Skönnbrink (S) anför:

Vi noterar att regeringen i skrivelsen bedömer att tillkännagivandet om PFAS i propositionen En ny växtskyddslag (bet. 2021/22: MJU25 punkt 10, rskr. 2021/22:335) är tillgodosett och slutbehandlat. Vi delar inte bedömningen.

Regeringen hänvisar i skrivelsen bl.a. till införda förbud i förordningen om förpackningar och förpackningsavfall och förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. Även om det är förordningar och därmed direkt gällande i medlemsstaterna finns det delar av lagstiftningen som behöver genomföras i svensk rätt. Vidare anför regeringen att Sverige inom ramen för rådsförhandlingar om en ny förordning om leksakers säkerhet har gett stöd till ett allmänt förbud för hormonstörande ämnen i leksaker samt föreslagit att även ämnen såsom PFAS bör omfattas av förbudet. Förordningen är fortfarande under förhandling. Därför kan tillkännagivandet enligt vår mening inte anses slutbehandlat.

Vidare bedömer regeringen i skrivelsen att tillkännagivandet om bioekonomins roll i klimatomställningen (bet. 2021/22: MJU18 punkt 38, rskr. 2021/22:207) är slutbehandlat. Regeringen anför i skrivelsen att tillkännagivandet är slutbehandlat genom regeringens beslut om kommittédirektiv (2024:16) En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs. Vi noterar att utredningen pågår och ska slutredovisas först i slutet av sommaren 2025. Vidare har vi uppmärksammat att regeringen inte presenterat några förslag med anledning av innehållet i Bioekonomiutredningens betänkande En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående fossilfritt samhälle (SOU 2023:84). Med hänvisning till dessa omständigheter är det vår uppfattning att tillkännagivandet inte kan anses slutbehandlat.

Vi vill också anmäla en avvikande mening i fråga om tillkännagivandet om landningsskyldighetens genomförande och efterlevnad (bet. 2021/22: MJU17 punkt 10, rskr. 2021/22:18). Sverige har i en rapport från EU-kommissionens generaldirektorat för havs- och fiskefrågor fått allvarlig kritik för sin bristande kontroll av det pelagiska fisket i Östersjön. Denna omständighet och det förhållande att utredningen En moderniserad fiskelag och förbättrade förutsättningar att bedriva vattenbruk ännu inte har lett till några förslag från regeringens sida medför enligt vår uppfattning att tillkännagivandet inte kan anses slutbehandlat.

Avslutningsvis noterar vi att regeringen anser att tillkännagivandet om jakt- och viltvårdsuppdraget (bet. 2021/22: MJU16 punkt 4, rskr. 2021/22:178) är slutbehandlat. Tillkännagivandet innebär att Svenska Jägareförbundet ska

återfå ansvaret för det allmänna uppdraget. Vi konstaterar att någon sådan återgång inte har skett. Därmed anser vi att tillkännagivandet inte kan betraktas som slutbehandlat med de åtgärder som regeringen har redovisat.

2. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 (V, MP)

Emma Nohrén (MP) och Andrea Andersson Tay (V) anför:

Vi noterar att regeringen i skrivelsen bedömer att tillkännagivandet om PFAS i propositionen En ny växtskyddslag (bet. 2021/22:MJU25 punkt 10, rskr. 2021/22:335) är tillgodosett och slutbehandlat. Vi delar inte bedömningen.

Regeringen hänvisar i skrivelsen bl.a. till införda förbud i förordningen om förpackningar och förpackningsavfall och förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. Även om det är förordningar och därmed direkt gällande i medlemsstaterna så finns det delar av lagstiftningen som behöver genomföras i svensk rätt. Vidare hänför regeringen att Sverige inom ramen för rådsförhandlingar om en ny förordning om leksakers säkerhet har gett stöd till ett allmänt förbud för hormonstörande ämnen i leksaker samt föreslagit att även ämnen såsom PFAS bör omfattas av förbudet. Förordningen är fortfarande under förhandling. Därmed kan tillkännagivandet enligt vår mening inte anses slutbehandlat.

3. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2024 (C)

Stina Larsson (C) anför:

Jag noterar att regeringen i skrivelsen bedömer att tillkännagivandet om PFAS i propositionen En ny växtskyddslag (bet. 2021/22:MJU25 punkt 10, rskr. 2021/22:335) är tillgodosett och slutbehandlat. Jag delar inte bedömningen.

Regeringen hänvisar i skrivelsen bl.a. till införda förbud i förordningen om förpackningar och förpackningsavfall och förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. Även om det är förordningar och därmed direkt gällande i medlemsstaterna finns det delar av lagstiftningen som behöver genomföras i svensk rätt. Vidare anför regeringen att Sverige inom ramen för rådsförhandlingar om en ny förordning om leksakers säkerhet har gett stöd till ett allmänt förbud för hormonstörande ämnen i leksaker samt föreslagit att även ämnen såsom PFAS bör omfattas av förbudet. Förordningen är fortfarande under förhandling. Därmed kan tillkännagivandet enligt min mening inte anses slutbehandlat.

Jag vill också anmäla en avvikande mening i fråga om tillkännagivande om bioekonomins roll i klimatomställningen (bet. 2021/22:MJU18 punkt 38, rskr. 2021/22:207). Regeringen anför i skrivelsen att tillkännagivandet är slutbehandlat genom regeringens beslut om kommittédirektiv (2024:16) En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs. Utredningen ska presentera sitt slutbetänkande sommaren 2025. Även Miljömålsberedningen har hanterat

frågeställningar om tillväxt i skogen för en ökad kolsänka. Miljömålsberedningens förslag, som redovisades i februari, är på remiss till den 7 juni 2025. Tillkännagivandet kan inte anses vara avslutat förrän de färdiga förslagen har hanterats. Därmed anser jag och mitt parti att tillkännagivandet inte kan anses slutbehandlat.